

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003179

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №168_21.08.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лаба Альона Юріївна

2. Alona Y. Laba

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 01-08-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10026

Повне найменування юридичної особи: Приватний заклад вищої освіти "Київський міжнародний університет"

Код за ЄДРПОУ: 21595240

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 49, Київ, 03179, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Приватний заклад вищої освіти "Київський міжнародний університет"

Код за ЄДРПОУ: 21595240

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 49, Київ, 03179, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.21.21

Тема дисертації:

1. Фінансово-правова відповідальність органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади
2. Financial and legal responsibility of local self-government bodies in the context of decentralization of power

Реферат:

1. АНОТАЦІЯ Лаба А. Ю. Фінансово-правова відповідальність органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». – Приватний заклад вищої освіти «Київський міжнародний університет». Київ, 2025. У дисертації вперше на рівні сучасної української правової доктрини здійснено комплексне теоретико-прикладне дослідження інституту фінансово- правової відповідальності органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) у контексті процесів децентралізації публічної влади в Україні. Робота є міжгалузєвою за своїм характером, охоплює аспекти фінансового, адміністративного, муніципального права, а також досвід порівняльного правознавства, що дозволило розкрити багатокомпонентну природу правового статусу ОМС у сфері публічних фінансів. Актуальність обраної тематики зумовлена необхідністю перегляду ролі ОМС у публічно-фінансовій системі держави,

забезпечення ефективного інституційного балансу між автономією і підзвітністю, а також потребою адаптації фінансово-правових механізмів до викликів реформ у сфері децентралізації, фінансової політики та антикорупційної стратегії. У Вступі обґрунтовано вибір та актуальність обраної теми, визначено об'єкт і предмет, завдання, методологічну і теоретичну основи дослідження, методи дослідження, розкрито наукову новизну отриманих результатів та особистий внесок здобувачки, наведено дані щодо апробації результатів дослідження на конференціях та в публікаціях. У Першому розділі дисертації здійснено загальнотеоретичне обґрунтування фінансово-правової відповідальності як особливого виду юридичної відповідальності. Визначено її правову природу, предметну специфіку, галузеву належність та відмежування від суміжних форм відповідальності (адміністративної, дисциплінарної, цивільної). Визначено, що фінансово-правова відповідальність не є похідною від адміністративної, а має самостійне нормативне підґрунтя, власну структуру правопорушення та специфіку правових наслідків. У межах дисертації доведено, що чинне законодавство характеризується фрагментарністю, відсутністю єдиної концепції та термінологічної визначеності базових понять, таких як «фінансове правопорушення», «фінансово-правова санкція», «фінансово-правова відповідальність ОМС». Це, у свою чергу, ускладнює ефективне застосування правових норм і контрольних процедур. Другий розділ присвячено правозастосовному аспекту функціонування інституту фінансово-правової відповідальності ОМС в умовах адміністративно- фінансової децентралізації. Визначено склад фінансового правопорушення, що включає об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт і суб'єктивну сторону, із врахуванням особливостей юридичного статусу ОМС як публічних корпорацій. Особливу увагу приділено принципам відповідальності – законності, підзвітності, пропорційності, превентивності – та їх імплементації у національне законодавство. На основі аналізу звітів Державної аудиторської служби, актів моніторингу закупівель, матеріалів судової практики та рішень органів фінансового контролю виявлено типові порушення бюджетного законодавства, колізії нормативного регулювання, інституційні слабкості механізму притягнення до відповідальності. У Третньому розділі досліджено перспективи вдосконалення правового регулювання фінансово-правової відповідальності ОМС з урахуванням міжнародного досвіду та європейських стандартів. Здійснено порівняльно- правовий аналіз моделей притягнення ОМС до фінансово-правової відповідальності, що функціонують у правових системах низки зарубіжних країн, з метою визначення перспектив їх запозичення в українське законодавство. Встановлено, що ключовими елементами ефективних моделей є незалежність контрольних структур, чітка нормативна база, відкритість даних та можливість залучення громадськості до моніторингу. Водночас акцентовано, що вказані моделі функціонують у межах систем із високим рівнем правової культури, що потребує відповідного адаптаційного підходу при впровадженні в Україні. На основі вивченого досвіду сформульовано пропозиції щодо удосконалення вітчизняного законодавства у сфері публічного фінансового контролю, зокрема запровадження інституту муніципального фінансового аудиту та законодавче визначення механізмів притягнення до відповідальності за неефективне використання публічних коштів. Окремо підкреслено потенціал для гармонізації українського законодавства з європейськими стандартами належного врядування та фінансової доброчесності, що є важливим етапом у процесі інтеграції правового простору України до правової системи ЄС. У Висновках узагальнено результати комплексного теоретико-право

2. SUMMARY Laba A. Yu. Financial and legal responsibility of local self-government bodies in the context of decentralization of power. – Qualification scientific work on the rights of a manuscript. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 081 «Law». – Private institution of higher education «Kyiv International University». Kyiv, 2025. The dissertation is the first time at the level of modern Ukrainian legal doctrine that a comprehensive theoretical and applied study of the institution of financial and legal responsibility of local self-government bodies (hereinafter referred to as LGUs) has been carried out in the context of the processes of decentralization of public power in Ukraine. The work is interdisciplinary in nature, covering aspects of financial, administrative, municipal law, as well as the experience of comparative jurisprudence, which made it possible to reveal the multi-component nature of the legal status of LGUs in the field of public finances. The relevance of the chosen topic is due to the need to review the role of LGUs in the public financial system of the state, to ensure an effective institutional balance between autonomy and accountability, as well as the need to adapt financial and

legal mechanisms to the challenges of reforms in the field of decentralization, fiscal policy and anti-corruption strategy. The dissertation is structured into three sections, which consistently examine the theoretical, law-enforcement and prospective aspects of the development of the institution of LGU liability for violations of financial legislation. The work uses significant empirical material: a generalization of judicial and audit practice, materials of official reports of state financial control bodies, examples from the activities of territorial communities. In the first section of the dissertation, a general theoretical justification of financial and legal responsibility as a special type of legal responsibility is provided. Its legal nature, subject specificity, industry affiliation and distinction from related forms of liability (administrative, disciplinary, civil) are determined. It is determined that financial and legal liability is not a derivative of administrative liability, but has an independent regulatory basis, its own structure of the offense and the specifics of legal consequences. The approaches of domestic and foreign researchers to the classification of financial and legal sanctions are summarized, the author's definition of a financial offense of a local government as a guilty unlawful action or inaction is formulated, which consists in violating the norms of financial legislation in the process of exercising powers in the field of public finances and entails the application of sanctions by authorized financial control bodies. The functional purpose of financial and legal responsibility in the mechanism of ensuring the financial security of the state, its role in strengthening public trust in government bodies, forming a budget culture and improving the quality of management decisions is separately analyzed. The third section examines the prospects for improving the legal regulation of the financial and legal responsibility of local governments, taking into account international experience and European standards. A comparative legal analysis of the models of holding local governments to financial and legal responsibility operating in the legal systems of a number of foreign countries was carried out in order to determine the prospects for their adoption in Ukrainian legislation. It was established that the key elements of effective models are the independence of control structures, a clear regulatory framework, openness of data and the possibility of involving the public in monitoring. At the same time, it is emphasized that these models operate within systems with a high level of legal culture, which requires an appropriate adaptive approach when implemented in Ukraine. Based on the experience studied, proposals are formulated to improve domestic legislation in the field of public financial control, in particular, the introduction of the institution of municipal financial audit and the legislative definition of mechanisms for holding local governments accountable for the inefficient use of public funds. The potential for harmonizing Ukrainian legislation with European standards of good governance and financial integrity is particularly emphasized, which is an important stage in the process of integrating the legal space of Ukraine into the EU legal system.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Laba A. Y. Financial basis for the functioning of local self-government in the context of decentralization of power. Scientific journal innovative solutions in modern science. 2022. № 3 (55). С. 71-82
- Laba A. Y. Financial and Legal Responsibility of Local Government Bodies in Today's Conditions. Copernicus Political and Legal Studies. 2023. № 2(4). С. 70-76.

- Лаба А. Ю. Фінансово-правова відповідальність органів місцевого самоврядування в умовах сьогодення. Науковий журнал «Приватне та публічне право». 2023. № 3. С. 56-60.
- Лаба А.Ю. Фіскальна самостійність та фіскальна відповідальність місцевого самоврядування в умовах бюджетної децентралізації. Публічне право: наук.-практ. журнал. 2023. № 3 (51). С. 30-37.
- Лаба А. Ю. Актуальні виклики фінансово-правової відповідальності органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Часопис цивілістики: наук.-практ. журнал. 2024. №55/2024. С. 111-116.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Анатолій Анатолійович
2. Anatolii A. Kovalenko

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3805-0989

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватний заклад вищої освіти "Київський міжнародний університет"

Код за ЄДРПОУ: 21595240

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 49, Київ, 03179, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дрозд Олексій Юрійович
2. Oleksii Y. Drozd

Кваліфікація: Доктор юридичних наук, професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4514-6594

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, 1, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Джафарова Олена В'ячеславівна

2. Olena V. Dzhafarova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4201-0218

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мушенюк Віктор Васильович

2. Viktor V. Mushenok

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0411-7567

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватний заклад вищої освіти "Київський міжнародний університет"

Код за ЄДРПОУ: 21595240

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 49, Київ, 03179, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бісюк Олена Сергіївна

2. Olena Bisiuk

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1570-2721

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватний заклад вищої освіти "Київський міжнародний університет"

Код за ЄДРПОУ: 21595240

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 49, Київ, 03179, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Суббот Анатолій Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Суббот Анатолій Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Мохнатюк Ігор Олексійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна